אלמא לא אוקמה כר' ישמעאל רא"ר חנינא מודה היה רבי ישמעאל לענין קרבן שאינו חייב אלא חטאת אחת השתא נמי כר' יהודה לא מתוקמא דהא א"ר אליעזר מודה היה רבי יהודה לענין קרבן שאין מביא אלא חטאת אחת אלא אמר ר"ל משום בר תאוטני הכא במאי עסקינן כגון שאכלן בשני תמחויין ואליבא דרבי יהושע דאמר תמחויין מחלקים גופא אכל חלב נבילה לוקה שתים חלב מוקדשין לוקה שתים רבי יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש אמר ליה רב שיזבי לרבא בשלמא לר' יהודה היינו (א) דכתיבי קראי חקת עולם כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו וכל זר לא יאכל קדש הא תלתא לאוין אלא לרבנן מ"ט קסברי לאו דחוקת עולם בקדשים ולאו דחלב שור בחולין וצריכי דאי כתב רחמנא בקדשים הוה אמינא קדשים הוא דחמירי דאסור חלבו אבל חולין אימא לא משום הכי כתב רחמנא כל חלב שור ואי כתב כל חלב שור ה"א חלב דחולין הוא דאסור משום דלא הותר מכללו אבל חלב מוקדשין דהותר מכללו ה"א מדהותר בשרן אישתרי נמי חלבן צריכי ורבי יהודה סבר כי כתיב חלב שור (ב) בעניינא דקדשים כתיב אלא מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר הלמד מעניינו לא דכ"ע [ילפינן] דבר הלמד מעניינו ובהא קמיפלגי רבי יהודה סבר למידין לאו מלאו ולאו מכרת ורבנן סברי לאו מלאו ילפינן לאו מכרת לא ילפינן (אלא לר' יהודה כל חלב וכל דם לא תאכלו למאי אתא מיבעי ליה להקיש ד)תניא כל חלב וכל דם לא תאכלו מה חלב לוקה שתים אף דם לוקה שתים דברי ר' יהודה וחכ"א אין בו אלא אזהרה אחת ומ"ש חלב דלוקה שתים בלא היקישא דכתב ביה תרי קראי כל חלב וכל דם לא תאכלו כל חלב שור וכשב דם נמי בלאו היקישא נילקי שתים דכתיב ביה תרי לאוין כל חלב וכל דם לא תאכלו וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה אלא אימא מה חלב לוקה שלש אף דם לוקה ג' ומאי שנא חלב דלוקה שלש דכתיב ביה (ג) הלין תרי לאוין ולאו דזרות הא תלתא דם נמי איצטריך ס"ד אמינא הואיל ואיתמעיט דם מטומאה ליתמעיט מזרות קמ"ל היקישא ואלא לרבנן הקישא למאי אתא מיבעי ליה לכדתניא כל חלב וכל דם לא תאכלו מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו ואין מצטרפין זה עם זה אף דם שדמו חלוק מבשרו אוציא דם שרצים הואיל דאין דמן חלוק מבשרן מצטרפין והא מהכא נפקא מהתם נפקא (ד) וזה לכם הטמא לימד על דם השרץ והשרץ שמצטרפין זה עם זה אי לאו היקישא ס"ד אמינא ה"מ לטומאה אבל לאכילה אימא לא אשמעינן היקישא לאכילה אמר רבינא הילכך דם נחש ובשרו מצטרפין מאי קמ"ל היינו היקישא סד"א שרץ דאיתרבי לטומאה איתרבי לאכילה נחש דלא איתרבי לטומאה לא איתרבי לאכילה קמ"ל היקישא כל מילי דאין דמו חלוק מבשרו משמע אמר רבא שלש כריתות האמורות בדם למאי אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים ואחת לדם התמצית הניחא לר' יהודה דתניא דם התמצית באזהרה ר' יהודה אומר בכרת אלא לרבנן ההיא למאי אתא ואפילו לר' יהודה כרת נפקא ליה מן כל דם דתניא רבי יהודה אומר דם מה תלמוד לומר כל דם אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצא בו [שהוא מכפר] דם חולין ודם התמצית מנין ת"ל כל דם אלא אימא אחד לדם חולין ואחד לדם קדשים ואחד לדם כיסוי ואמר רבא חמשה לאוין האמורין בדם למה אחת לדם חולין ואחת לדם כיסוי ואחת לדם איברין ואחת לדם קדשים ואחת לדם התמצית א"ר אילא אכל מעשר דגן ותירוש ויצהר לוקה שלש והא אין לוקין על לאו שבכללות שאני הכא דמייתרי קראי מכדי כתב רחמנא ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך בפנים אין בחוץ לא ל"ל דכתב רחמנא לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך לחלק אי מההוא ה"א ה"מ בעשה אבל בלאו אימא לא אמטו להכי כתב

קסברי רבנן לאו דחקת עולם בקדשים. דהא בעניינא דקדשים כתיב ולאו דכל חלב בחולין ולא בקדשים: ה"ג אבל דחולין דאסור חלבו אימא לא. והכי פירושא אבל חולין דקילי אימא לא אסיר חלבו. דאסור חלבו אימא לא כלומר אימא לא אסור חלבו ולשון הפוך היא לשון גרסא ירושלמית: חלב מוקדשין הותר מכללו. דהא אליה איקרי חלב בכבש ואישתראי בשור ועז: ור' יהודה סבר כי כתיב נמי כו'. כדאמרן לעיל: מכלל דרבנן לא ילפי. בתמיה: לאו מלאו ולאו מכרת למידין. דבר מעניינו בין לאו מלאו כגון בעלמא גבי אבר מן החי בפ' (כל הבשר) (חולין קב.) בין לאו מכרת כגון הכא מה כרת בקדשים אף לאו בקדשים: ורבנן סברי לאו מלאו הוא דילפינן. כי התם אבל לאו מכרת לא ילפינן הלכך בחולין כתיב. ואף בזו הספרים משובשים וכולה גרסא ליתא: ה"ג ת"ר כל חלב וכל דם לא תאכלו ר' יהודה אומר מה חלב לוקה שתים אף דם לוקה שתים וחכ"א אין בו אלא אזהרה אחת: מאי שנא חלב. כלומר מ"ט כתביה לדם בהדי חלב ליכתביה באנפי נפשיה ואנא ידענא דלוקה ב' דמ"ש חלב דלוקה שתים בלא היקישא כלומר דם נמי כתיבי ב' קראי אי הוה כתיב באנפי נפשיה כגון כל דם לא תאכלו לכתוב בחקת עולם נ"ל דכתיב בהדי חלב: דם אימעיט ממעילה כסוף כל הבשר בשחיטת חולין (דף קיז:) ואימא כי היכי דאימעיט מזרות קרבן מעילה אימעיט נמי ממלקות דזרות קמ"ל: ה"ג ס"ד אמינא הואיל ואימעיט ממעילה אימעיט נמי מזרות קמ"ל: אלא לרבנן. כיון דתרלינן דלר' יהודה לא בעי היקישא אלא משום זרות ורבנן פליגי עליה ואמרי אין בו אלא אזהרה אחת מכלל דסבירא להו מזרות נמי אימעיט ולדידהו היקישא ל"ל: מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו. שלא נאמר איסור חלב אלא בשור וכשב ועז שחלבן אסור ובשרן מותר: ואינן מצטרפין זה עם זה. לאיסור שנה שהרי אין כאן אלא איסור החלב לבדו ואין היתר מצטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר: אף דם. אע"פ שאיסורו נוהג בטמאין ולאוי להצטרף הדם והבשר להתחייב בכזית משניהן משום טמא לא יצטרפו שנלמד דם מחלב מה החלב על כרחיה לחלקו מפרידו מלהצטרף שהרי חלוקין זה לאיסור וזה להיתר דאין איסור והיתר מצטרפים אף דם הטמאים הואיל ודמן חלוק מבשרן שיש על הדם איסור כרת משום דם מה שאין כן בבשר אינו מצטרף אפילו לענין (איסור) טמאה: ילאו שרצים. מדין היקש הזה הואיל ואין דמן חלוק מבשרן שאינו מוזהר על דמן משום דם אלא משום שרץ כדאמרי' בפר' דם שחיטה (לקמן כא:) ילאו שרצים שאין בהן טומאה קלה כו' הילכך מצטרפין זה עם זה שהרי שם אחד להן הילכך דם נחש ובשרו מצטרפין דאין מוזהר על דמן משום דם כדאמרינן בפרק דם שחיטה (שם) שאין אזהרת דם אלא בבהמה חיה ועוף כו': דם שרץ מזוה נפקא. דאי ללמוד לשרץ גופיה הא כתיב אלה הטמאים לכם: לטומאה. לכעדשה: לאכילה. בכזית: הילכך. דאמרת כל שאין דמו חלוק מבשרו מצטרפין: נחש נמי. אע"ג דלאו בר טומאה הוא מצטרף דמו לבשרו לכזית לאכילה דאין מוזהרין על דמו אלא משום בשרו: דאיתרבו לטומאה. כדאמרן וזה לכם הטמא לימד על דם השרץ ובשרו שמצטרפין לטומאה: ג' כריתות. תרין באחרי מות ואחד בצו את אהרן: ואפי' לר' יהודה. לא נפקא ליה דם התמצית מחד מהנך כריתות: דם. הוה ליה למיכתב: מה ת"ל כל דם. באחרי מות איש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני וגו' אין לי שיהא בכרת אלא דם קדשים שהנפש יוצאה בו שמתכפר בו שראוי לכפרה על המזבח דהא כפרה כתיבא הכא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר והני הוא דראויין לכפרה: דם חולין ודם התמצית. לקדשים דאינם ראוין לכפרה כדאמרינן בסוף תמיד נשחט בפסחים (דף סה.): אלא. לעולם רבנן דלא נפקא לחולין מריבויא דקרא דכל ואע"ג דלית להו כרת בדם התמצית מיבעי להו חד כרת לדם כיסוי לדם חיה ועוף שכיסהו ומגלה סד"א בטלה אגב ארעא ואי הדר אכלה עפרא בעלמא הוא ולא ליחייב קמ"ל: ה' לאוין. הנך דלא אתו לדרשה חד (ויקרא ג) דחקת עולם וחד בצו את אהרן (שם ז) כל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם וחד באחרי מות (שם יז) דם כל בשר לא תאכלו וחד בראה אנכי (דברים יב) לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים והרי ה' ודכתיב לעיל מיניה לא תאכל הנפש עם הבשר באבר מן החי משתעי ודכתיב בתריה לא תאכלנו מוקמינן בפרק כל הבשר בשחיטת חולין (דף קטו:) אזהרה לבשר בחלב ועוד כתיב בראה אנכי רק את דמו לא תאכלו ומוקמינן ליה בפרק שני דבכורות (דף טו.) לחלב פסולי המוקדשים ודכתיב באחרי מות כל נפש מכם לא תאכל דם מוקים ליה בתורת כהנים להזהיר גדולים על הקטנים: א"ר אילא אכל מעשר. שני של דגן ותירוש ויצהר לוקה ג' משום לא תוכל לאכול בשעריך וגו': בעשה. לאו הבא מכלל עשה עשה: ככתוב לא תוכל לאכלם. דהא איירי לעיל עולותיכם וזבחיכם מעשרותיכם וגו': לחם וקלי וכרמל. לפני העומר: קלי. שנתייבש בתנור: כרמל. שנתמולל ביד ולא הובהב באור: קלי וכרמל איתנהו בעייניהו דלא טחנן: קלי נתרכה. במנחת העומר דכתיב גביה (ויקרא ב) קלוי באש ואף על גב דבההוא קרא כתיב כרמל לא הוכשר אלא על ידי האור כדאמרינן במנחות (דף סו:) אבוב של קליות היה שם מנוקב ככברה שיהא האור שולט בכולן ולשון כרמל רך ומל (שם) רך שנמלל:

תוספות מודה רבי יהודה לענין קרבן. אע"ג דלעיל אמר כ"מ שיש בו לאוין וכרת אחת חולק חטאות ביניהן היינו דוקא בב' דברים כגון חלב ודם אבל בדבר אחד לא אמר חולק: **דם** נמי לילקי ג'. תימה ל"ל למימר כלאו דזרות כלא"ה מפקמת ביה דחד כתיב ביה מסדיה כל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם ומן היקישא יש עוד שנים מה חלב לוקה ב' אף דם כו' וא"כ בלא זרות איכא תלתא: **ה"מ** לענין טומאה. דחמיר דשיעורו כבעדשה אבל לענין אכילה דכזית אימא לא תימה דלימא היקשא ויפתוק מזה לכם הטמא ונגמר טומאה מאכילה: **אלא** אימא חד לחולין. ולר' יהודה נמי חד לקדשים ודם התמצית וחד לדם כסוי ונראה דקתני דם חולין ודם התמצית מנין לאו דוקא דליכא תרוייהו מחד קרא דכל: **לדם** כיסוי. איצטריך קרא דלא נימא לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים דמשמע הא אין נשפך אין מיכסן עליו קמ"ל:

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פי"ד מהל' שאר אבות הטומאות הלכה ז:

כג ב מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הלכה א ופי"ג הל' טו:

כד ג מיי' פי"ד מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה יד:

כה ד מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' ד [illegible]:

כו ה מיי' פ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ה:

◆

תורה אור השלם

1. חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ: ויקרא ג יז
2. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ: ויקרא ז כג
3. וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ תּוֹשַׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ: ויקרא כב י
4. וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה: ויקרא ז כו
5. וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב לְמִינֵהוּ: ויקרא יא כט
6. וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם מַעְשַׂר דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים: דברים יד כג
7. לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ: דברים יב יז

◆

שיטה מקובצת

[illegible]

מסורת הש"ס

א) [נ"ל אלעזר], ב) [לקמן יג: שבת עא.], ג) [לקמן טו:], ד) [נ"ל פי' קידש הם ועי' תוס' זבחים לג: ד"ה הכוה בתרומה], ה) רש"ק מ"ו, ו) נ"א נמי נילקי ג' דליה ביה הלין תרין לאוין ולאו דזרות, ז) גי' רש"י ממעילה, ח) [גי' הערוך בערך דם ג' רבי לומר מה חלב וכו' ע"ש שהאריך בפי' הפסוק זה], ט) מעילה יג., י) [תוספתא כריתות פ"ב ה"ב זבחים לה.] פסחים סה. חולין פד., כ) [לקמן כב. ע"ש] [נ"א לפי שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר], ל) [עי' תוס' בכורות טו. ד"ה רק], מ) [ע"ז], נ) נ"ל ביד הנפש, ס) נ"ל תחילה, ע) כ"א סרך, פ) [ויקרא יא], צ) [ויקרא יז], ק) [ויקרא ז], ר) [שם], ש) [שם], ת) [מספר לטיתו לאו אחד אבל בתורה המתוק דברי רש"י דבפלא וחד בראה רק הדם לא תאכלנו ועוד חד בראה לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים הרי ה'], א) [אחרי פרשה ה] [זבחים קיד.], ב) מכאן שייך לעמ' הבא.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' בשלמא לרבי יהודה היינו טעמא דכתיבי ב' קראי: (ב) שם כי כתיב חלב שור נמי בעניינא: (ג) שם דכתיב ביה בחולין תרי לאוין ולאו דזרות ברם נמי כתיב הא תלתא [illegible]: (ד) שם [illegible]

◆

גליון הש"ס

[illegible]

◆

מוסף רש"י

[illegible]

◆

רבינו גרשום

[illegible]

בהדדי וליה בהו חולק: אמר רב פפא. קסבר ריש לקיש דהא חלוקין הן במיתות מות יומתו חלוקין הן לחטאות אי הוי מעשה בידעוני: ור' יוחנן. אמר לך חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה בקרבן דחטאת אמאי אתי על לאו. חלוקה דלאו אי הוו בהו תרי לאוין הויא חלוקה לקרבן השתא כיון דליה להו אלא לאו אחד ושני מיתות חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה. דמאחר שמת אינו חוזר ומת ולדבי תני לה לתרוייהו דסד"א לא לימות עד דעביד תרוייהו קמ"ל דהי דעביד חייב סקילה: ור' יוחנן מ"ט לא אמר כריש לקיש. דמשום דהויא טעמא